

دستورالعمل رتبه‌بندی کارگزاران بورس کالای ایران

سازمان بورس و اوراق بهادار
SECURITIES & EXCHANGE ORGANIZATION

دستورالعمل رتبه‌بندی کارگزاران بورس کالای ایران

مقدمه: این دستورالعمل به منظور ارزیابی و رتبه‌بندی شرکت‌های کارگزاری عضو بورس کالای ایران براساس معیارهای مختلف تنظیم شده است. ارزیابی و رتبه‌های مختلف تعیین شده براساس این دستورالعمل، در اعطای امتیازات به کارگزاری‌ها به کار رفته و به اطلاع عموم خواهد رسید.

ماده ۱: اصطلاحات و واژه‌های تعریف شده در ماده‌ی (۱) قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه سال ۱۳۸۴، به همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته‌اند. واژه‌های دیگر در این دستورالعمل، دارای معانی زیر می‌باشند:

سبا: منظور سازمان بورس و اوراق بهادار موضوع ماده (۵) قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذر ماه سال ۱۳۸۴ است.

بورس کالا: منظور شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام) به شماره ثبت ۳۰۱۹۸۴ نزد مرجع ثبت شرکت‌های تهران است.

دفتر کارگزاری: منظور ساختمانی است که کارگزاری تمام یا قسمتی از فعالیت‌های خود را در آن انجام می‌دهد و می‌تواند در مالکیت یا در اجاره‌ی کارگزار باشد.

دفتر پذیرش: دفتر کارگزاری است که کارگزار در آن دفتر، سفارش مشتریان در مورد خرید و فروش کالا یا اوراق بهادار پذیرفته شده را دریافت کرده و از طریق ایستگاه معاملاتی مخصوص همان دفتر یا سایر ایستگاه‌های معاملاتی خود، اجرا می‌کند. این دفاتر در حال حاضر تحت عناوین مختلف اعم از شعبه، دفتر معاملاتی یا تالار اختصاصی شناخته می‌شوند.

ایستگاه معاملاتی: رایانه‌ای است تحت اختیار کارگزاری، که با اخذ مجوز و نصب نرم‌افزارهای لازم، به سامانه معاملات بورس کالا متصل است و کارگزار از طریق آن می‌تواند سفارش‌های خرید و فروش کالا یا اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس کالا را اجرا نماید.

نماینده‌گی: محلی است در مالکیت یا اجاره بلندمدت شخصی غیر از کارگزاری که مالک یا مستأجر آن نیروی انسانی و تجهیزات کافی را طبق مقررات تأمین نموده و یک کارگزاری با اخذ مجوز نمایندگی از بورس کالا برای آن محل، قرارداد نمایندگی با مالک یا مستأجر آن منعقد نموده است و طبق قرارداد نمایندگی، سفارش‌های مشتریان در محل مذکور دریافت و از طرق مختلف (از جمله به طریق الکترونیکی) جهت اجرا با تأیید کارگزاری به سامانه معاملاتی بورس یا به کارگزاری ارسال می‌گردد و یا از آن محل تحت نظارت کارگزاری، به جذب مشتریان برای دریافت خدمات کارگزاری، اقدام می‌شود.

کالا یا اوراق بهادار پذیرفته شده: منظور کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا است که طبق مقررات مربوطه در بورس کالا پذیرفته شده و قابلیت معامله دارد.

ماده ۲: مدیریت نظارت بر کارگزاران سبا، هر سال یکبار شرکت‌های کارگزاری فعال در بورس کالای ایران را براساس معیارهای مندرج در جدول زیر، ارزیابی می‌کند

معیارهای رتبه‌بندی شرکت‌های کارگزاری بورس کالا

شماره معیار	شرح معیار	حداکثر امتیاز قابل اعطاء	حداقل امتیاز لازم
معیارهای عادی			
۱	دفاتر اداری شرکت کارگزاری	۱۵	۴
۲	سرمایه پرداخت شده	۱۰	۳
۳	دفاتر پذیرش فعال	۲۰	۳
۴	اعضای هیات مدیره و مدیرعامل	۸	۳
۵	پرسنل دارای گواهی‌نامه	۱۲	۲
۶	سایر پرسنل	۸	۲
۷	قابلیت سیستم کارگزاری	۲۰	۱۰
۸	قابلیت‌های سیستم حسابداری	۱۵	۸
۹	قابلیت سایت اینترنتی	۱۰	۴
۱۰	ارزش معاملات	۳۰	۴
۱۱	تعداد مشتریان	۳۰	۴
۱۲	امتیاز اعطایی توسط شرکت بورس کالای ایران	۱۵	۵
۱۳	امتیاز اعطایی توسط کانون	۱۵	۵
جمع امتیازات عادی		۲۰۸	۵۷
معیارهای تشویقی و تنبیهی			
۱۴	مشاوره پذیرش	۱۰	—
۱۵	ارزش معاملات صادراتی	۱۰	—
۱۶	پذیرش و اجرای درخواست الکترونیکی مشتریان	۱۰	—
۱۷	گواهی‌نامه‌های سازمانی	۱۵	—
۱۸	سیستم ضبط مکالمات سفارش دهندگان (call center)	۱۰	—
۱۹	تعداد قراردادهای ابطالی	—	—
۲۰	اظهار نظر مشروط، عدم اظهار نظر یا اظهار نظر مردود حسابرس و بندهای بازرسی قانونی	—	—
۲۱	تخلفات کارگزاری	—	—
جمع امتیازات تشویقی و تنبیهی		۵۵	—
جمع کل امتیازات		۲۶۳	۵۷

تبصره (۱): روش‌های امتیازدهی براساس معیارهای موضوع این ماده، در پیوست این دستورالعمل آمده است.

تبصره (۲): دسته‌بندی کارگزاری‌ها و تعیین دوره‌های ارزیابی هر دسته از کارگزاری‌ها، به عهده‌ی مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبا** خواهد بود.

ماده ۳: در صورتی که امتیاز شرکت کارگزاری براساس این دستورالعمل، کمتر از حداقل‌های تعیین شده در ستون آخر جدول موضوع ماده‌ی (۲) شود، موضوع به مرجع رسیدگی گزارش شده و مرجع رسیدگی می‌تواند مجوز تمام یا بخشی از فعالیت‌های کارگزاری را تا مدت ۲۰ روز کاری تعلیق کند و برای شرکت کارگزاری مهلتی را برای کسب حداقل امتیازهای تعیین شده در نظر بگیرد. در صورتی که کارگزاری در مهلت تعیین شده موفق به کسب حداقل امتیازهای لازم نشود، مرجع رسیدگی می‌تواند مجوز فعالیت کارگزاری را لغو نماید یا مهلت دیگری را در نظر بگیرد. جمع مهلت‌های تعیین شده توسط مرجع رسیدگی از شش ماه تجاوز نخواهد کرد. در هر حال رفع تعلیق پس از مدت تعیین شده توسط مرجع رسیدگی، منوط به کسب حداقل امتیازها و تأیید معاونت نظارت بر نهادهای مالی **سبا** خواهد بود.

ماده ۴: مطابق جمع امتیازات شرکت کارگزاری براساس معیارهای موضوع ماده‌ی ۲، ملاک تعیین رتبه‌ی شرکت کارگزاری طبق جدول زیر خواهد بود. رتبه‌ی شرکت کارگزاری براساس این ماده، و توسط مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبا** تعیین شده و اعلام عمومی خواهد شد.

رتبه‌بندی شرکت‌های کارگزاری

رتبه	نحوه رتبه بندی کارگزاران	حداقل امتیاز عادی	حداقل امتیاز کل
الف	کسب حداقل ۸۰٪ از امتیازات عادی و کسب حداقل ۷۰٪ از کل امتیازات	۱۶۶	۱۸۴
ب	کسب حداقل ۶۵٪ از امتیازات عادی و کسب حداقل ۶۰٪ از کل امتیازات	۱۳۵	۱۵۸
ج	کسب حداقل ۵۰٪ از امتیازات عادی و کسب حداقل ۴۵٪ از کل امتیازات	۱۰۴	۱۱۸
د	کسب حداقل ۳۵٪ از امتیازات عادی و کسب حداقل ۳۰٪ از کل امتیازات	۷۳	۷۹
هـ	کارگزاری که امتیاز طبقات بالاتر را کسب نکرده باشند.	-	-

تبصره: کارگزاری‌هایی که حداقل امتیازات عادی هر سطح را بیاورند، رتبه آنها براساس کل امتیازات اکتسابی تعیین می‌گردد.

ماده ۵: در صورتی که شرکت کارگزاری به هر دلیل از جمله عدم ارائه اطلاعات، اسناد و مدارک، امکان ارزیابی دوره‌ای را فراهم نیاورد، مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبا**، کتباً رفع موانع ارزیابی را از شرکت کارگزاری مربوطه تقاضا می‌کند، آن‌گاه پس از گذشت ۱۰ روز از اعلام کتبی مذکور و عدم رفع موانع

ارزیابی، موضوع توسط مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبا** به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری گزارش می‌شود. در صورتی که مرجع رسیدگی مذکور دلایل کارگزار را برای این امر موجه تشخیص ندهد، مجوز تمام یا بخشی از فعالیت‌های شرکت کارگزاری را تعلیق می‌کند و مهلتی را برای رفع موانع در نظر می‌گیرد. فعالیت کارگزاری در این مهلت، همچنان معلق خواهد ماند.

رفع تعلیق موضوع این ماده منوط به رفع موانع ارزیابی و انجام ارزیابی و کسب حداقل امتیازهای لازم خواهد بود. در صورتی که از زمان تعلیق سه‌ماه بگذرد، و موانع ارزیابی بر طرف نگردند، موضوع مجدداً در مرجع رسیدگی مربوطه طرح شده و مرجع مذکور می‌تواند پس از رسیدگی، مجوز کارگزاری را لغو نماید.

ماده ۶: این دستورالعمل در ۶ ماده و ۳ تبصره در تاریخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۱ به تصویب هیأت‌مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

پیوست ۱: روش امتیازدهی معیارهای رتبه‌بندی کارگزاران بورس کلای ایران

الف - معیارهای عادی

معیار ۱: دفاتر اداری شرکت کارگزاری:

منظور از دفاتر اداری کارگزاری، فضای اداری کارگزاری به استثناء مکان‌های اختصاص داده شده به دفاتر پذیرش است. امتیاز دفاتر شرکت کارگزاری به شرح زیر محاسبه می‌شود:

۱) جدول ۱-۱ حداقل مترآژ را با توجه به مجوزهایی که یک کارگزار دریافت نموده است، نشان می‌دهد. در صورت تأمین حداقل مترآژ موضوع جدول ۱-۱، ۴ امتیاز لحاظ می‌شود و کارگزارانی که حداقل مترآژ را با توجه به مجوزهای دریافتی دارا نباشند، امتیاز آنها به نسبت مترآژ دفاتر اداری در مقایسه با حداقل مترآژ جدول ۱-۱ محاسبه می‌گردد. به ازای هر ۳۰ مترمربع دفاتر اداری شرکت کارگزاری مازاد بر حداقل مترآژ ذکر شده در جدول ۱-۱، به شرح جدول ۱-۲ امتیاز تعلق می‌گیرد.

جدول ۱-۱: حداقل مترآژ دفاتر اداری با توجه به مجوزهای دریافتی

نام مجوز	حداقل مترآژ در مالکیت	حداقل مترآژ در اجاره
پایه	۷۰	۹۰
بورس اوراق بهادار	۲۵	۲۵
محصولات فلزی	۲۵	۲۵
فرآورده‌های نفت و پتروشیمی	۲۵	۲۵
محصولات کشاورزی	۲۵	۲۵
قراردادهای آتی	۲۰	۲۰
جمع کل:	۱۹۰	۲۱۰

جدول ۱-۲: امتیاز دفاتر اداری مازاد بر حداقل موضوع جدول ۱-۱

ردیف	شرح	کاربری	امتیاز
۱	ملکی	اداری یا تجاری طبق مدارک	۲
۲	ملکی	اجاره به شرط تملیک اداری یا تجاری طبق مدارک	۱
۳	ملکی	مسکونی با موقعیت اداری	۱
۴	ملکی	اجاره به شرط تملیک مسکونی با موقعیت اداری	۰/۷۵
۵	اجاره‌ای	اداری یا تجاری طبق مدارک	۰/۷۵
۶	اجاره‌ای	مسکونی در موقعیت اداری	۰/۵

- (۲) صرفاً به دفاتری که به فعالیت‌های دارای مجوز شرکت کارگزاری اختصاص داده شده‌اند، امتیاز تعلق می‌گیرد. همچنین برای محل‌هایی که فاقد قرارداد اجاره یا اسناد مالکیت هستند امتیازی تعلق نمی‌گیرد.
- (۳) در رابطه با ملک اجاره به شرط تملیک بر اساس فرمول زیر امتیاز محاسبه می‌گردد و با مقادیر مندرج در جدول ۱-۲ مقایسه و امتیاز بزرگتر لحاظ می‌گردد:

$$1 \geq 2 * \frac{\text{مانده وام دریافتی} - \text{ارزش دفتری ملک}}{\text{ارزش دفتری ملک}} = \text{اجاره به شرط تملیک اداری یا تجاری}$$

$$0.75 \geq 1 * \frac{\text{مانده وام دریافتی} - \text{ارزش دفتری ملک}}{\text{ارزش دفتری ملک}} = \text{اجاره به شرط تملیک با موقعیت اداری}$$

معیار ۲: سرمایه‌ی پرداخت شده:

- (۱) با توجه به مجوزهای فعالیت کارگزاری، حداقل سرمایه لازم طبق مقررات جاری محاسبه شده و به آن ۳ امتیاز تعلق می‌گیرد.
- (۲) به ازای هر یک میلیارد ریال سرمایه‌ی پرداخت شده مازاد بر حداقل سرمایه‌ی موضوع بند فوق، یک امتیاز تعلق می‌گیرد.
- (۳) مبنای تعیین سرمایه‌ی پرداخت شده، آخرین آگهی شرکت در روزنامه رسمی می‌باشد.
- (۴) در صورتی که سرمایه‌ی پرداخت شده تحت هر عنوان از شرکت خارج شده یا در دارایی‌هایی خارج از موضوع فعالیت‌های دارای مجوز، سرمایه‌گذاری شده باشد، مبالغ یا دارایی‌های مذکور از سرمایه‌ی پرداخت شده‌ی شرکت کارگزاری کسر و خالص آن ملاک محاسبه‌ی امتیاز خواهد بود.

۵) حداقل سرمایه لازم طبق مقررات جاری به شرح جدول زیر است. در صورتی که کارگزاری دارای چند مجوز باشد، حداقل سرمایه لازم برای کارگزاری از جمع سرمایه پایه مربوط به یکی از مجوزهای فعالیت و سرمایه مازاد مربوط به سایر مجوزهای فعالیت بدست می‌آید.

جدول ۲: حداقل سرمایه لازم برای فعالیت‌های مختلف

ردیف	مجاز فعالیت	حداقل سرمایه پایه (میلیارد ریال)	حداقل سرمایه مازاد (میلیارد ریال)
۱	معامله اوراق بهادار در بورس تهران	۵	۳
۲	معامله محصولات فلزی در بورس کالا	۵	۳
۳	معامله فرآورده های نفت و پتروشیمی در بورس کالا	۵	۳
۴	معامله محصولات کشاورزی در بورس کالا	۳	۱
۵	معامله قراردادهای آتی در بورس (کالا و اوراق بهادار)	-	۱
۶	معامله اوراق بهادار در فرابورس ایران	-	۱
۷	سبدگردانی	۳	۳
۸	مشاور پذیرش	-	۱
۹	مشاور عرضه	-	۱
۱۰	مشاور سرمایه گذاری	۳	۳
۱۱	پردازش اطلاعات مالی	۳	۳

معیار ۳: دفتر پذیرش یا نمایندگی فعال:

امتیاز این معیار از مجموع امتیازات دفاتر پذیرش فعال، نمایندگی‌های فعال و ایستگاههای معاملاتی فعال بدست می‌آید و سقف آن ۲۰ امتیاز خواهد بود.

۱-۳- برای هر دفتر پذیرش (اعم از شعبه، دفتر معاملاتی و تالار اختصاصی) که از محل آن پذیرش سفارش- های مشتریان انجام می‌گیرد به شرح جدول ۱-۳ امتیاز در نظر گرفته می‌شود. به کلیه ی دفاتر پذیرش به‌علاوه امتیاز ایستگاههای معاملاتی حداکثر ۱۵ امتیاز تعلق می‌گیرد.

جدول ۱-۳: امتیاز دفتر پذیرش فعال

ردیف	شرح	نحوه امتیازدهی	حداکثر امتیاز برای هر دفتر پذیرش
۱	فضای اختصاصی برای ارباب رجوع	به ازای هر ۱۰ مترمربع فضای اداری یا تجاری در مالکیت شرکت کارگزاری ۲ امتیاز	۴
۲	واحد پذیرش	به ازای هر متصدی پذیرش حداکثر ۲ امتیاز منظور می‌شود مشروط به اینکه به ازای هر متصدی پذیرش حداقل ۴ مترمربع فضا اختصاص یابد.	۴
۳	تجهیزات اطلاع رسانی	<ul style="list-style-type: none"> - امکان پخش صدای ناظر معاملات بورس کالا در دفتر پذیرش الف- در دفتر پذیرش مستقر در ساختمان بورس کالا حداکثر یک امتیاز، ب- در دفتر پذیرش خارج از ساختمان‌های بورس کالا و در شهرهایی که بورس کالا تالار دارد حداکثر ۲ امتیاز، ج- در دفتر پذیرش مستقر در سایر شهرها حداکثر ۳ امتیاز. - هر LCD ۰/۵ امتیاز حداکثر ۱/۵ امتیاز - تجهیزات اتصال به اینترنت هر کدام ۰/۲۵ امتیاز حداکثر ۱/۵ امتیاز - امکان اتصال به اینترنت از طریق شبکه بی سیم حداکثر ۱ امتیاز - سایر تجهیزات حداکثر ۲ امتیاز 	۸

۲-۳- برای هر نمایندگی دارای مجوز فعال کارگزاری، که نزد سازمان یا بورس کالا ثبت شده باشد، امتیازات مطابق جدول ۲-۳ منظور می‌شود. حداکثر امتیاز برای هر نمایندگی، ۴ امتیاز خواهد بود. به کلیه ی نمایندگی‌های حداکثر ۱۵ امتیاز تعلق می‌گیرد.

جدول ۳-۲: امتیاز نمایندگی فعال کارگزاری

ردیف	شرح	نحوه امتیازدهی	حداکثر امتیاز برای هر نمایندگی
۱	فضای اختصاصی برای ارباب رجوع	به ازای هر ۱۰ مترمربع ۰/۵ امتیاز	۱/۵
۲	واحد پذیرش	به ازای هر متصدی پذیرش کارگزاری تأیید شده، ۰/۵ امتیاز منظور می‌شود مشروط به اینکه به ازای هر متصدی یا کاربر حداقل ۴ مترمربع اختصاص یابد.	۱
۳	تجهیزات اطلاع رسانی	<ul style="list-style-type: none"> - امکان پخش صدای ناظر معاملات بورس کالا در دفتر نمایندگی الف- دفتر نمایندگی مستقر در شهرهایی که بورس کالا تالار دارد حداکثر ۱ امتیاز، ب- دفتر نمایندگی مستقر در سایر شهرها حداکثر ۱.۵ امتیاز. - هر LCD ۰/۲۵ امتیاز حداکثر ۰/۷۵ امتیاز - تجهیزات اتصال به اینترنت هر کدام ۰/۱۵ امتیاز حداکثر ۱ امتیاز - امکان اتصال به اینترنت از طریق شبکه بی سیم حداکثر ۱ امتیاز - سایر تجهیزات حداکثر ۲ امتیاز 	۵

توضیحات:

الف- در صورتی که فضای اختصاص یافته در بند ۱ جدول ۳-۱ در مالکیت کارگزاری نباشد، از نسبت‌های که براساس امتیازات مندرج در جدول ۱-۲ محاسبه می‌شوند، برای تعیین امتیاز استفاده خواهد شد و همچنین در صورتی که فضای اختصاصی برای هر متصدی پذیرش یا معامله‌گر در بندهای ۲ و ۴ جدول ۳-۱ یا بند ۲ جدول ۳-۲، کمتر از ۴ مترمربع باشد، به ازای هر متصدی پذیرش ۴ مترمربع از فضای دفتر پذیرش اختصاص داده خواهد شد. همچنین در مورد صفحات نمایش LCD، در هر دفتر پذیرش امتیاز حداکثر ۲ صفحه نمایش LCD که تابلوی بورس کالا را نمایش دهد و حداکثر یک صفحه نمایش LCD که معاملات یا سفارشهای قراردادهای آتی را نمایش می‌دهد، لحاظ خواهد شد.

لازم به ذکر است امتیازات جداول فوق به شرط ۱۲ ماه فعالیت منتهی به دوره بررسی می‌باشد. در صورتی که فعالیت دفتر پذیرش کمتر از ۱۲ ماه باشد، به نسبت ماه فعالیت، امتیاز حاصل از جداول فوق تعدیل می‌شود.

ب- امتیازات دفتر پذیرش و نمایندگی کارگزاری در تهران، اصفهان، کیش و همچنین شهرهایی که بورس کالا در آن شهرها تالار دارد، مشروط به فعال بودن به شرح جداول فوق در نظر گرفته می‌شود. در صورتی که محل

دفتر پذیرش یا نمایندگی، شهرهای دیگر غیر از شهرهای مذکور باشد، ضریب ۱/۲ و خارج از کشور ضریب ۱/۵ در نظر گرفته می‌شود.

ج- امتیازات در نظر گرفته شده مطابق جدول فوق صرفاً برای دفاتر پذیرش و نمایندگی‌های فعال که در آن عملاً سفارش مشتریان دریافت می‌شود، در نظر گرفته می‌شود و امتیاز برای واحد پذیرش یا اتاق معاملات نیز در صورتی در نظر گرفته می‌شود که متصدی پذیرش یا معامله‌گر مربوطه معرفی شده در آن محل مستقر و آماده‌ی ارائه‌ی خدمت باشد.

د- در دفتر پذیرش (اعم از شعبه، نمایندگی یا تالار اختصاصی) که بطور همزمان خدمات و معاملات مربوط به بورس اوراق بهادار و بورس کالا ارائه می‌شود، در صورت قابل تفکیک بودن، امتیازات اختصاصی مربوط به بورس اوراق بهادار و بورس کالا بطور مجزا محاسبه و منظور می‌شود و در غیر این صورت امتیازات به طور مساوی بین هر فعالیت تقسیم می‌گردد.

۳-۳- امتیازات ایستگاه‌های معاملاتی کارگزاران در شهرهایی که بورس کالای ایران دارای تالار می‌باشد و کارگزار در آن تالار دارای ایستگاه کاری فعال باشد، به ازای هر ایستگاه ۳ امتیاز تخصیص داده می‌شود. لازم به ذکر است امتیازات فوق در صورتی لحاظ می‌گردد که کارگزاری یک مسئول پذیرش و یک معامله‌گر تمام وقت در محل مربوطه داشته باشد و در صورت عدم وجود هر یک از افراد مذکور ۵۰ درصد امتیازات هر ایستگاه معاملاتی به کارگزاری تعلق می‌گیرد.

معیار ۴: هیأت مدیره و مدیرعامل:

۱) سقف امتیاز هر کدام از اعضای هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت کارگزاری به شرح جدول ۴-۱ زیر است که نصف آن به سوابق تحصیلی و نصف دیگر آن به سوابق تجربی، تخصیص می‌یابد.

جدول ۴-۱: سقف امتیاز اعضای هیأت مدیره و مدیرعامل کارگزاری

ردیف	سمت	سقف امتیاز تحصیلی	سقف امتیاز تجربی
۱	مدیرعامل	۱/۵	۱/۵
۲	عضو موظف هیأت مدیره	۱	۱
۳	عضو غیر موظف هیأت مدیره	۰/۵	۰/۵

۲) در صورتی که امتیاز سوابق تحصیلی مدیرعامل یا عضو هیأت مدیره طبق دستورالعمل تأیید صلاحیت حرفه‌ای مدیران نهادهای مالی حداقل برابر ۷۰ باشد، سقف امتیازات تحصیلی مندرج در جدول ۴-۱ فوق در نظر گرفته می‌شود و در غیر این صورت، امتیاز سوابق تحصیلی مدیرعامل یا عضو هیأت مدیره بر عدد ۷۰ تقسیم شده و در سقف امتیاز تحصیلی مندرج در جدول ۴-۱ ضرب می‌شود تا امتیاز سوابق تحصیلی وی حاصل شود.

۳) در صورتی که امتیاز سوابق تجربی مدیرعامل یا عضو هیأت مدیره طبق دستورالعمل تأیید صلاحیت حرفه‌ای مدیران نهادهای مالی حداقل برابر ۱۰۰ باشد، سقف امتیازات تجربی مندرج در جدول ۴-۱ فوق در نظر گرفته می‌شود و در غیر این صورت، امتیاز سوابق تجربی مدیرعامل یا عضو هیأت مدیره بر عدد ۱۰۰ تقسیم شده و در سقف امتیاز تجربی مندرج در جدول ۴-۱ ضرب می‌شود تا امتیاز سوابق تجربی وی حاصل شود.

۴) صرفاً امتیاز اعضای هیأت مدیره و مدیرعاملی که تأیید صلاحیت آنها طی دوره رسیدگی طبق دستورالعمل تأیید صلاحیت حرفه‌ای مدیران نهادهای مالی معتبر باشد، محاسبه و منظور خواهد شد. در صورتی که مدیرعامل، عضو هیأت مدیره نیز باشد، صرفاً امتیاز مدیرعاملی وی محاسبه و منظور می‌گردد.

معیارهای ۵ و ۶: نیروی انسانی دارای گواهی‌نامه و سایر پرسنل:

۱- برای محاسبه امتیاز این معیار پرسنل مربوط باید از طرف شرکت کارگزاری بیمه شده باشند مگر اشخاص زیر:

الف- اعضای هیأت علمی در دانشگاهها یا مؤسسات آموزش عالی

ب- اشخاص بازنشسته

ج- اشخاص مأمور به خدمت در کارگزاری که در محل استخدام خود بیمه‌اند.

لازم به ذکر است در صورتی که پرسنلی در محل دیگری غیر از کارگزاری بیمه شده باشند به شرط ارائه مدارک بیمه‌ای خود حداکثر به عنوان پرسنل پاره‌وقت در کارگزاری محاسبه خواهند شد.

۲- برای پرسنل دارای گواهی‌نامه‌ی تحلیل‌گری و یا گواهی‌نامه‌ی معامله‌گری قراردادهای آتی هر نفر ۲ امتیاز و دارای گواهی‌نامه‌ی اصول مقدماتی بورس کالا هر نفر ۱/۵ امتیاز در نظر گرفته می‌شود. در صورتی که از دارندگان گواهی‌نامه‌های تحلیل‌گری یا اصول مقدماتی اوراق بهادار در فعالیتهای مربوط به کالا استفاده شود، ضریب ۰/۷۵ برای امتیازات پیش‌گفته در نظر گرفته می‌شود.

۳- برای پرسنل بدون گواهی‌نامه برای ليسانس و بالاتر در سطح کارشناسی مشغول در بخش پذیرش، تحلیل اطلاعات، بخش حسابداری، معامله‌گری، مشاوره و پردازش اطلاعات مالی به ازای هر نفر یک امتیاز و برای پرسنل مشغول در سایر فعالیت‌ها هر کدام ۰/۵ امتیاز.

۴- به پرسنلی که در یک سال منتهی به تاریخ رسیدگی، کمتر از یکسال سابقه کار در کارگزاری داشته باشند، مشروط به اینکه در یک سال منتهی به تاریخ رسیدگی حداقل ۳ ماه سابقه کار در آن کارگزاری داشته باشند به نسبت کسری از سال که در شرکت کارگزاری مشغول به خدمت بوده‌اند، امتیاز تعلق می‌گیرد.

۵- پرسنلی که حداقل ۴۰ ساعت در هفته در کارگزاری مشغول باشند به‌عنوان پرسنل تمام وقت و پرسنلی که بین ۲۰ ساعت تا ۴۰ ساعت در کارگزاری مشغول باشند پرسنل نیمه وقت و در صورتی که کمتر از ۲۰ ساعت در کارگزاری مشغول باشند پرسنل پاره‌وقت محسوب خواهند شد. ضریب وضعیت استخدامی براساس قرارداد استخدامی، برای پرسنل تمام‌وقت ۱، برای پرسنل نیمه‌وقت ۰/۵ و برای پرسنل پاره‌وقت ۰/۲۵ در نظر گرفته می‌شود.

۶- برای کارکنانی که اسامی آنها قبلاً به سازمان یا بورس کالا اعلام شده، ضریب اطلاع‌رسانی برابر یک و برای سایر کارکنان ۰/۵ در نظر گرفته می‌شود.

۷- امتیاز هر نفر از پرسنل کارگزاری در ضریب وضعیت استخدامی و ضریب اطلاع‌رسانی ضرب شده و با یکدیگر جمع می‌شود تا امتیاز نیروی انسانی شرکت کارگزاری بدست آید.

۸- در صورتی که کارگزاری در بورس اوراق بهادار تهران نیز فعالیت داشته باشد، امتیاز آن بخش از پرسنل کارگزاری که هم‌زمان در فعالیت‌های بورس اوراق بهادار و بورس کالا، ارائه خدمت می‌کنند، بطور مساوی در رتبه‌بندی مربوط به بورس اوراق بهادار و بورس کالا تسهیم می‌گردد.

معیار ۷: قابلیت سیستم کارگزاری:

جزئیات نحوه امتیازدهی قابلیت سیستم‌های کارگزاری به شرح زیر می‌باشد:

۷-۱ ثبت اطلاعات مشتریان در سیستم کارگزاری: برای ثبت اطلاعات مشتریان در سیستم رایانه‌ای کارگزاری حداکثر ۶ امتیاز به شرح زیر محاسبه می‌شود:

۷-۱-۱ در دوره مورد بررسی، تعداد کافی از مشتریان به صورت تصادفی انتخاب خواهد شد و نحوه ثبت اطلاعات به شرح زیر بررسی می‌شود:

الف) تکمیل فرم مشخصات مشتریان حقیقی و حقوقی و وکیل طبق نمونه سازمان،

ب) مشخصات فردی (شامل نام و نام‌خانوادگی، نام پدر، شماره شناسنامه، تاریخ تولد، محل صدور، شماره ملی)،

ج) اطلاعات تماس (شامل نشانی، کدپستی و تلفن)،

د) مشخصات حساب بانکی،

ه) نمونه امضاء و کپی شناسنامه اسکن شده.

۱-۲-۷ برای تکمیل فرم‌های مشخصات مشتریان و وکلای آنها حداکثر ۱ امتیاز، برای ثبت مشخصات فردی حداکثر ۱/۵ امتیاز، ثبت اطلاعات تماس حداکثر ۱/۵ امتیاز، ثبت اطلاعات حساب بانکی حداکثر ۱/۲۵ امتیاز و ثبت نمونه‌ی امضاء حداکثر ۰/۷۵ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.

۲-۲ ثبت سفارش‌ها:

در صورت ثبت کلیه سفارش‌های خرید و فروش (حضور، تلفنی و سیستم پیام کوتاه) قبل از انجام معامله در سیستم کامپیوتری کارگزاری حداکثر ۶ امتیاز تعلق می‌گیرد.

۲-۳ دریافت اطلاعات در شعب:

۱-۳-۷ در صورتی که سیستم کارگزاری تحت web و دارای مدیریت سفارش‌ها بوده و اطلاعات و معاملات مشتریان به صورت مرکزی در سیستم کارگزاری ذخیره و به‌هنگام شده و در دسترس شعب قرار گیرد حداکثر ۲ امتیاز.

۲-۳-۷ در صورتی که هر یک از شعب دارای سیستم کارگزاری جداگانه باشد ولی از طریق web از طرف دفتر مرکزی تنها قابلیت کنترل دارد حداکثر ۱/۵ امتیاز.

۳-۳-۷ در صورتی که شعب دارای سیستم کارگزاری جداگانه باشد و از طریق web نیز کنترلی بر روی سیستم کارگزاری از طریق دفتر مرکزی نمی‌تواند صورت گیرد حداکثر ۱ امتیاز.

۴-۳-۷ در صورتی که در شعبه سیستم کارگزاری وجود نداشته یا شعبه به هیچ طریق به سیستم کارگزاری مرکز متصل نباشد، امتیازی تعلق نمی‌گیرد.

۲-۴ وضعیت بایگانی سفارش‌ها:

در نمونه مورد بررسی، نسبت سفارش‌های غیرالکترونیکی که به صورت سریالی در محل خود بایگانی شده باشد، محاسبه می‌شود. در صورتی که این نسبت بیش از ۸۰ درصد باشد به ازای هر یک درصد بیشتر ۰/۱۵ امتیاز حداکثر ۳ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.

۲-۵ وضعیت بایگانی مدارک هویتی:

در نمونه‌ی انتخابی از مشتریان، نسبت مشتریانی که مدارک و فرم‌های شناسایی آنها طبق مقررات تهیه و به صورت الfbایی یا روش منظم دیگری بایگانی شده باشند، محاسبه می‌گردد. در صورتی که این نسبت بیش از ۷۰ درصد باشد به ازای هر یک درصد بیشتر ۰/۱ امتیاز حداکثر تا سقف ۳ امتیاز منظور می‌گردد.

معیار ۸: قابلیت سیستم حسابداری:

امتیازات سیستم حسابداری حداکثر تا سقف ۱۵ امتیاز به شرح زیر محاسبه می‌شود:

۱) در نمونه‌ای از اسناد حسابداری، نسبت اسناد حسابداری که توسط مدیرمالی و مدیرعامل یا نماینده‌ی

وی تأیید شده باشند، نسبت به کل نمونه محاسبه می‌گردد. در صورتی که این نسبت بیش از ۸۰ درصد

- باشد به ازای هر یک درصد بیشتر ۰/۱۵ امتیاز حداکثر تا سقف ۳ امتیاز منظور می‌گردد. در نمونه‌ی مورد بررسی، اسناد یک هفته‌ی اخیر منظور نمی‌شود، ولی نمونه طوری انتخاب می‌گردد که اسناد با تاریخ مؤخر حجم بیشتری از نمونه را تشکیل دهند.
- (۲) در صورت تهیه صورت مغایرت بانکی هفتگی به صورت مکتوب با امضای مدیر مالی برای کلیه‌ی حساب‌های بانکی در دوره‌ی مورد بررسی، ۳ امتیاز.
- (۳) در صورت انجام اقدام لازم برای رفع ارقام باز صورت مغایرت بانکی موضوع بند ۲ حداکثر ۳ هفته پس از تهیه صورت مغایرت بانکی، ۳ امتیاز.
- (۴) تهیه فهرست سنی مانده بدهکاران و بستانکاران کارگزاری هر ۱۵ روز یک‌بار با امضای مدیرعامل کارگزاری و انجام اقدامات لازم برای تعیین تکلیف مانده‌های با عمر بیش از ۱۵ روز، ۲ امتیاز.
- (۵) در صورتی که شرکت برای پرداخت چک از فرم دستور پرداخت با شماره سریال چاپی استفاده نماید بر اساس نمونه انتخابی در صورتی که ۹۰ درصد آنها بطور کامل تکمیل گردیده باشد به ازای هر یک درصد بیشتر ۰/۱ امتیاز تا سقف یک امتیاز در نظر گرفته می‌شود.
- (۶) در صورتی که شرکت برای دریافت چک از فرم دریافت چک با شماره سریال چاپی استفاده نماید بر اساس نمونه انتخابی در صورتی که ۹۰ درصد آنها بطور کامل تکمیل گردیده باشد به ازای هر یک درصد بیشتر ۰/۱ امتیاز تا سقف یک امتیاز در نظر گرفته می‌شود. در صورتی که کارگزاری بطور کلی چک دریافت نکند و کلیه‌ی دریافت‌ها از طریق واریز به حساب کارگزاری صورت پذیرد، یک امتیاز این بند به وی تعلق می‌گیرد.
- (۷) در صورتی که شرکت طلب مشتریان را از طریق واریز وجه به حساب بانکی آنها انجام دهد، بر اساس نمونه انتخابی در صورتی که ۹۰ درصد آنها از طریق واریز به حساب صورت گرفته باشد، به ازای هر یک درصد بیشتر ۰/۲ امتیاز تا سقف ۲ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.
- (۸) در صورتی که گزارش حسابرس در خصوص صورت‌های مالی سالانه کارگزاری مقبول باشد حداکثر ۲ امتیاز.

معیار ۹: قابلیت سایت اینترنتی:

- (۱) در صورتی که اطلاعات عمومی شرکت کارگزاری شامل مشخصات ثبتی کارگزاری، مشخصات مدیران، نشانی و تلفن و مشخصات مسئولین کلیه‌ی دفاتر کارگزاری، اطلاعات راجع به سرمایه‌ی ثبت و پرداخت شده‌ی کارگزاری و اطلاعات راجع به مجوزهای اخذ شده، در سایت اینترنتی شرکت کارگزاری درج شده و تغییرات آن حداکثر یک هفته پس از تغییر به روزرسانی شود، ۲ امتیاز.

- ۲) امکان مشاهده‌ی گردش حساب توسط مشتری از طریق رمز عبور به طوری که حساب مشتری در هر روز وقایع مالی تا پایان روز قبل را منعکس نماید حداکثر ۲ امتیاز.
- ۳) امکان مشاهده‌ی وضعیت سفارش بلافاصله پس از هر اقدامی که کارگزاری روی سفارش انجام می‌دهد، از طریق رمز عبور، حداکثر ۲ امتیاز.
- ۴) برای ارائه تحلیل روزانه از بازار و اخبار آن به طوری که تا پایان هر روز در سایت کارگزاری منتشر شود یا برای مشتریان خاص ارسال یا در دسترس آنها قرار گیرد، حداکثر ۲ امتیاز.
- ۵) در صورت داشتن مجوز مربوطه اعم از مشاور پذیرش در بورس کالا، پردازش اطلاعات مالی یا مشاور سرمایه‌گذاری و تهیه گزارش تحلیلی در دوره‌ی مورد بررسی در هر ماه حداقل از یک کالای پذیرفته شده در بورس کالا و انتشار آن در سایت اینترنتی کارگزاری، به نام کارگزاری به همراه نام تهیه کننده و تاریخ تهیه آن و یا برای مشتریان خاص ارسال یا در دسترس آنها قرار گیرد، حداکثر ۲ امتیاز.

معیار ۱۰: ارزش معاملات

امتیاز ارزش معاملات شرکت کارگزاری به شرح بندهای ۱-۱۰، ۲-۱۰ و ۳-۱۰ زیر محاسبه می‌گردد. جمع امتیاز این سه بند (۱-۱۰، ۲-۱۰ و ۳-۱۰) امتیاز ارزش معاملات کارگزاری را تشکیل داده که سقف آن حداکثر ۳۰ امتیاز در نظر گرفته می‌شود. لازم به ذکر است ارزش معاملات به تفکیک محصولات فلزی، فرآورده‌های نفت و پتروشیمی و محصولات کشاورزی محاسبه می‌گردد.

۱-۱۰- امتیاز ارزش معاملات خرید:

سقف امتیاز ارزش معاملات خرید برابر ۱۵ امتیاز است که از جمع امتیازات مربوط به معاملات خرید هر گروه کالایی پذیرفته شده (اعم از گروه محصولات فلزی، گروه فرآورده‌های نفت و پتروشیمی، گروه محصولات کشاورزی و...) در بورس کالا بدست می‌آید، سقف امتیاز ارزش معاملات خرید هر گروه کالایی ۵/۵ امتیاز است که برای محاسبه امتیاز هر گروه کالا ابتدا جمع ارزش معاملات خرید بعد از کسر معاملات مچینگ کارگزاری در آن گروه کالا در دوره ارزیابی، نسبت به ارزش کل این نوع معاملات محاسبه شده و با عدد (A_i) که از فرمول زیر محاسبه می‌شود، مقایسه می‌گردد و به ازاء هر یک درصد بیشتر از عدد A_i ، امتیاز در نظر گرفته می‌شود. لازم به ذکر است اعداد استثنایی از محاسبات کنار گذاشته می‌شوند.

$$A_i = \frac{1}{\text{تعداد کارگزاران فعال در دوره ارزیابی در گروه کالایی مورد بررسی}} \times 25$$

۱۰-۲- امتیاز ارزش معاملات فروش:

سقف امتیاز ارزش معاملات فروش برابر ۸ امتیاز است که برای هر گروه کالایی پذیرفته شده (اعم از گروه محصولات فلزی، گروه فراورده‌های نفت و پتروشیمی، گروه محصولات کشاورزی و...) در دوره بررسی، که کارگزاری حداقل یک نماد از آن را عرضه و به فروش رسانده است، برای هر گروه کالایی ۱ام تا سقف ۳/۵ امتیاز لحاظ می‌شود که برای محاسبه امتیاز هر گروه کالا به شرح ذیل عمل می‌گردد:

۱- ابتدا جمع ارزش معاملات فروش تعدیل شده (بعد از کسر معاملات مچینگ) هر کارگزاری در آن گروه کالا در دوره ارزیابی، طبق فرمول ذیل در دوره ارزیابی، نسبت به ارزش کل این نوع معاملات محاسبه می‌شود:

$$S_i^A = \frac{M_i * N_i}{Y_i * Z_i} * S_i$$

S_i^A = ارزش معاملات فروش گروه محصول ۱ام تعدیل شده کارگزاری در دوره بررسی

M_i = تعداد نمادهای مربوط به گروه محصول ۱ام که در دوره بررسی توسط کارگزاری در بورس کالا عرضه و به فروش رفته است

N_i = تعداد نوع محصول عرضه و به فروش رفته توسط کارگزاری در دوره بررسی با توجه به گروه کالایی ۱ام

Y_i = تعداد نماد پذیرفته شده در گروه کالایی ۱ام در دوره بررسی

Z_i = تعداد نوع محصولات قابل معامله در دوره بررسی با توجه به گروه کالایی ۱ام

S_i = ارزش معاملات فروش کارگزار در دوره بررسی با توجه به گروه کالایی ۱ام

۲- سپس جمع ارزش معاملات فروش تعدیل شده بعد از کسر معاملات مچینگ کارگزاری در آن گروه کالا در دوره ارزیابی، نسبت به ارزش کل این نوع معاملات محاسبه شده و با عدد (A_i) که از فرمول زیر محاسبه می‌شود، مقایسه می‌گردد و به ازاء هر یک درصد بیشتر از عدد A_i ، امتیاز در نظر گرفته می‌شود. لازم به ذکر است اعداد استثنایی از محاسبات کنار گذاشته می‌شوند.

$$A_i = \frac{1}{\text{تعداد کارگزاران فعال در دوره ارزیابی در گروه کالایی مورد بررسی}} * 25\%$$

۱۰-۳- امتیاز معاملات آتی:

سقف امتیاز قراردادهای آتی معامله شده ۷ امتیاز است. ارزش قراردادهای معامله شده شامل قراردادهای آتی خرید و فروش هر کارگزار در طی دوره مورد ارزیابی محاسبه شده و با عدد (A) که از فرمول زیر محاسبه می‌شود، مقایسه می‌گردد و به ازاء هر یک درصد بیشتر از عدد A، امتیاز در نظر گرفته می‌شود. مجموع امتیازات بیش از سقف تعیین شده نخواهد بود. اعداد استثنایی از محاسبات کنار گذاشته می‌شوند.

$$A = \frac{1}{\text{تعداد کارگزاران فعال در دوره ارزیابی در زمینه قراردادهای آتی}} * 25\%$$

معیار ۱۱: تعداد مشتریان:

امتیاز تعداد مشتریان شرکت کارگزاری به شرح بندهای ۱-۱۱ و ۲-۱۱ زیر محاسبه می‌گردد. جمع امتیاز این دو بند (۱-۱۱ و ۲-۱۱) امتیاز تعداد مشتریان کارگزاری را تشکیل داده که سقف آن حداکثر ۳۰ امتیاز در نظر گرفته می‌شود.

۱-۱۱- امتیاز تعداد مشتریان معاملات کالای کارگزاری:

امتیاز تعداد مشتریان کارگزاری در بخش معاملات کالا که سقف آن ۲۰ امتیاز خواهد بود، حاصل جمع امتیازات مطابق بندهای ۱-۱-۱۱ و ۲-۱-۱۱ می‌باشد. لازم به ذکر است امتیاز تعداد مشتریان به تفکیک گروه محصولات فلزی، فرآورده‌های نفت و پتروشیمی و محصولات کشاورزی محاسبه می‌گردد.

۱-۱-۱۱- امتیاز تعداد مشتریان معاملات کالای کارگزاری برای هر گروه کالایی جداگانه و به شرح ذیل محاسبه می‌گردد، امتیاز تعداد مشتریان هر گروه کالایی حداکثر ۸ امتیاز است. جمع امتیازات تعداد مشتریان هر گروه کالا، امتیاز کل تعداد مشتریان کالایی را تشکیل می‌دهد و سقف آن حداکثر ۲۰ امتیاز خواهد بود.

الف) ابتدا tx_i ، dx_i ، vx_i به شرح زیر محاسبه می‌گردد:

$$tx_i = \frac{t_i}{T} \quad , \quad dx_i = \frac{d_i}{D} \quad , \quad vx_i = \frac{v_i}{V}$$

tx_i = نسبت تعداد دفعات معاملات مشتری t_i = تعداد دفعات معاملات یک مشتری کارگزاری در دوره بررسی

dx_i = نسبت تعداد روزهای معاملات مشتری d_i = تعداد روزهای معاملات یک مشتری کارگزاری در دوره بررسی

VX_i = نسبت ارزش هر دفعه معامله مشتری V_i = متوسط ارزش هر دفعه معامله یک مشتری کارگزاری در دوره بررسی

T = متوسط تعداد دفعات معاملات مشتریان است که از تقسیم تعداد دفعات معاملات کل بورس کالا بر تعداد مشتریان فعال در دوره بررسی بدست می‌آید.

D = متوسط تعداد روزهای معاملات مشتریان است که از تقسیم جمع تعداد روزهای معاملات کل مشتریان بازار بر تعداد مشتریان فعال در دوره رسیدگی بدست می‌آید.

V = متوسط ارزش هر دفعه معامله کل مشتریان است که از تقسیم ارزش کل معاملات بر تعداد دفعات کل معاملات در دوره رسیدگی بدست می‌آید.

لازم به ذکر است سقف tx_i و dx_i هر یک ۲ امتیاز و سقف VX_i برابر ۱ می‌باشد.

ب) سپس امتیاز هر مشتری (C_i) به شرح زیر محاسبه می‌گردد (سقف امتیاز هر مشتری ۱/۸ است):

$$C_i = [0.4tx_i + 0.4dx_i + 0.2VX_i] * \alpha_1, \quad \max C_i = 1.8$$

که در آن α_1 ضریب تعدیل است و به گونه‌ای تعیین می‌شود تا امتیاز مشتری کارگزاری متناسب با امتیاز مشتریان معاملات قراردادهای آتی کارگزاری بدست آید.

ج) با توجه به متوسط تعداد مشتریان هر کارگزاری امتیاز تعداد مشتریان کارگزاری به شرح زیر بدست می‌آید:

$$\text{امتیاز تعداد مشتریان} = \sum_{i=1}^n C_i * \frac{20}{\frac{N * 50}{B} * 1.8}$$

n = تعداد مشتریان کارگزار مورد بررسی

N = مجموع تعداد مشتریان فعال همه کارگزاران در دوره بررسی

B = تعداد کل کارگزاران فعال در دوره بررسی

۱۱-۲-۱- امتیاز تعداد مشتریان جدید کارگزاری که برای اولین بار وارد بورس کالا شده و در دوره بررسی کد معاملاتی دریافت نموده‌اند برای هر گروه کالا جداگانه و به شرح ذیل محاسبه می‌گردد. سقف امتیاز تعداد مشتریان جدید هر گروه کالا ۴ امتیاز و مجموع آنها تا سقف حداکثر ۱۰ امتیاز خواهد بود:

الف) ابتدا امتیاز هر مشتری جدید (C_i) به شرح زیر محاسبه می‌گردد (سقف امتیاز هر مشتری یک است):

$$C_i = \frac{\text{ارزش معاملات مشتری جدید در گروه کالایی مورد نظر}}{V_i * 50\%}, \quad \max C_i = 1$$

V_i = متوسط ارزش معامله کل مشتریان در گروه کالای نام است که از تقسیم ارزش کل معاملات بر تعداد کل مشتریان در دوره بررسی در گروه کالایی نام بدست می‌آید.

ب) سپس با توجه به امتیاز هر مشتری، امتیاز تعداد مشتریان جدید کارگزاری به شرح زیر بدست می‌آید:

$$\text{امتیاز تعداد مشتریان جدید} = \left[\sum_{i=1}^n C_i * \frac{10}{N * 50\%} \right] * \alpha_2$$

n = تعداد مشتریان جدید کارگزار مورد بررسی

N = مجموع تعداد مشتریان جدید همه کارگزاران در دوره بررسی

B = تعداد کل کارگزاران فعال در دوره بررسی

α_2 = ضریب تعدیل است و به گونه‌ای تعیین می‌شود تا امتیاز مشتری کارگزاری متناسب با امتیاز مشتریان معاملات قراردادهای آتی کارگزاری بدست آید.

۱۱-۲- امتیاز تعداد مشتریان معاملات قراردادهای آتی کارگزاری:

امتیاز تعداد مشتریان معاملات قراردادهای آتی کارگزاری به شرح ذیل محاسبه می‌گردد و سقف آن حداکثر ۱۰ امتیاز خواهد بود.

الف) ابتدا vx_i ، dx_i ، fx_i به شرح زیر محاسبه می‌گردد:

$$fx_i = \frac{f_i}{F}, \quad dx_i = \frac{d_i}{D}, \quad vx_i = \frac{v_i}{V}$$

fx_i = نسبت تعداد قراردادهای آتی مشتری i = تعداد قراردادهای آتی منقده یک مشتری کارگزاری در دوره مورد بررسی

dx_i = نسبت تعداد روزهای معاملات قراردادهای آتی مشتری i = تعداد روزهای معاملات قراردادهای آتی یک مشتری

کارگزاری در دوره مورد بررسی

VX_i = نسبت ارزش هر قرارداد آتی مشتری V_i = متوسط ارزش یک قراردادهای آتی مشتری کارگزاری در دوره مورد بررسی

F = متوسط تعداد قراردادهای آتی مشتریان است که از تقسیم تعداد قراردادهای آتی بر تعداد مشتریان فعال در دوره بررسی بدست می‌آید.

D = متوسط تعداد روزهای معاملات مشتریان است که از تقسیم جمع تعداد روزهای معاملات قراردادهای آتی کل مشتریان بازار بر تعداد مشتریان فعال در دوره بررسی بدست می‌آید.

V = متوسط ارزش قراردادهای آتی مشتریان است که از تقسیم ارزش قراردادهای آتی سهام فعال در بازار بر تعداد قراردادهای آتی فعال در دوره بررسی بدست می‌آید.

لازم به ذکر است سقف fx_i و dx_i هر یک ۲ امتیاز و سقف VX_i برابر ۱ می‌باشد.

(ب) سپس امتیاز هر مشتری (C_i) به شرح زیر محاسبه می‌گردد (سقف امتیاز هر مشتری ۱/۸ است):

$$C_i = [0.5fx_i + 0.3dx_i + 0.2VX_i] * \gamma, \quad \max C_i = 1.8$$

γ ضریب تعدیل است و به گونه‌ای تعیین می‌شود تا امتیاز مشتری معاملات قراردادهای آتی، متناسب با امتیاز سایر مشتریان بدست آید.

(ج) با توجه به متوسط تعداد مشتریان هر کارگزاری امتیاز تعداد مشتریان قراردادهای آتی کارگزاری به شرح زیر بدست می‌آید:

$$\text{امتیاز تعداد مشتریان قراردادهای آتی} = \sum_{i=1}^n C_i * \frac{5}{N * 50} * 1.8$$

n = تعداد مشتریان کارگزاری که در دوره بررسی اقدام به معاملات نموده‌اند.

N = مجموع تعداد مشتریان فعال قراردادهای آتی همه کارگزاران در دوره بررسی

B = تعداد کل کارگزاران فعال در زمینه قراردادهای آتی در دوره بررسی

معیار ۱۲: امتیاز اعطایی توسط شرکت بورس کالای ایران:

امتیاز این معیار به براساس پیشنهاد شرکت بورس کالا (پیوست ۲ این دستورالعمل) تعیین و تا سقف ۱۵ امتیاز محاسبه خواهد گردید. در صورتی که سازمان نظری در خصوص نحوه امتیازدهی شرکت بورس داشته باشد آن را به شرکت بورس کالا ارائه خواهد داد تا در صورت لزوم در نحوه محاسبه امتیاز این معیار تغییرات لازم اعمال گردد.

معیار ۱۳: امتیاز اعطایی توسط کانون:

امتیاز این معیار به براساس پیشنهاد کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار (پیوست ۳ این دستورالعمل) تعیین و تا سقف ۱۵ امتیاز محاسبه خواهد گردید. در صورتی که سازمان نظری در خصوص نحوه امتیازدهی کانون داشته باشد آن را به کانون ارائه خواهد داد تا در صورت لزوم در نحوه محاسبه امتیاز این معیار تغییرات لازم اعمال گردد.

ب- معیارهای تشویقی و تنبیهی

معیار ۱۴: مشاوره پذیرش:

سقف این معیار ۱۰ امتیاز می‌باشد. به ازای هر قرارداد مشاور پذیرش در بورس کالا (کارگزار معرف) منعقد شده در یک سال اخیر که به سازمان ارائه شده که از نظر شرکت بورس کالا توسط کارگزار فعالانه پی‌گیری شده باشد با توجه به گروه کالایی و نوع کالا (مشابه یا غیر مشابه) ۳ امتیاز و حداکثر ۱۰ امتیاز تعلق می‌گیرد.

معیار ۱۵: ارزش معاملات صادراتی

سقف امتیاز ارزش معاملات صادراتی برابر ۱۰ امتیاز است که از جمع امتیازات مربوط به معاملات صادراتی هر گروه کالایی پذیرفته شده (اعم از گروه محصولات فلزی، گروه فرآورده‌های نفت و پتروشیمی، گروه محصولات کشاورزی و...) در بورس کالا بدست می‌آید، سقف امتیاز ارزش معاملات صادراتی هر گروه کالای ۴ امتیاز است که برای محاسبه امتیاز هر گروه کالا ابتدا جمع ارزش معاملات صادراتی کارگزاری در آن گروه کالا در دوره ارزیابی، نسبت به ارزش کل این نوع معاملات محاسبه شده و با عدد (A_i) که از فرمول زیر محاسبه می‌شود، مقایسه می‌گردد و به ازاء هر یک درصد بیشتر از عدد A_i ، امتیاز در نظر گرفته می‌شود. لازم به ذکر است اعداد استثنایی از محاسبات کنار گذاشته می‌شوند.

$$A_i = \frac{1}{\text{تعداد کارگزاران فعال در دوره ارزیابی در گروه کالایی مورد بررسی}} * 25\%$$

معیار ۱۶: پذیرش و اجرای سفارش‌های الکترونیکی:

۱) حداکثر امتیاز این معیار ۱۰ امتیاز است که به شرح ذیل محاسبه می‌گردد. لازم به ذکر است امکان دریافت سفارش خرید و فروش الکترونیکی می‌بایست قبلاً طی نامه رسمی به سازمان اعلام گردیده باشد و مشتری الکترونیکی فعال باشد.

الف) ابتدا امتیاز هر مشتری (C_i) به شرح زیر محاسبه می‌گردد (سقف امتیاز هر مشتری یک است):

$$C_i = \frac{S_i}{D}, \quad \max C_i = 1$$

S_i = تعداد روزهایی که سفارش‌های الکترونیکی مشتری پذیرفته و اجرا شده در کارگزاری
 D = متوسط تعداد روزهای معاملات مشتریان است که از تقسیم جمع تعداد روزهای معاملات کل مشتریان بازار بر تعداد مشتریان فعال در دوره بررسی بدست می‌آید.

ب) سپس با توجه به امتیاز هر مشتری، امتیاز پذیرش و اجرای سفارش الکترونیکی کارگزاری به شرح زیر بدست می‌آید:

$$\text{امتیاز پذیرش و اجرای سفارش الکترونیکی} = \left[\sum_{i=1}^n C_i * \frac{10}{N * \theta} \right] * \theta$$

n = تعداد مشتریان الکترونیکی کارگزار مورد بررسی

N = مجموع تعداد مشتریان الکترونیکی همه کارگزاران در دوره بررسی

B = تعداد کل کارگزاران فعال در دوره بررسی

θ = ضریب تعدیل است و به گونه‌ای تعیین می‌شود تا امتیاز مشتریان الکترونیکی کارگزاری متناسب با امتیاز کل مشتریان فعال کارگزاری بدست آید.

۲) سفارش‌های الکترونیکی در محاسبه S_i زمانی لحاظ می‌گردد که قبل از ارسال به هسته معاملات و اجرا در سیستم ثبت سفارش کارگزاری، ثبت شده باشند.

۳) مشتری الکترونیکی فعال، مشتری است که قرارداد رسمی با شرکت کارگزاری داشته و در دوره بررسی اقدام به خرید یا فروش سهام از طریق اینترنت، پیامک یا سایر روش‌های الکترونیکی کرده است.

معیار ۱۷: گواهی‌نامه‌های سازمانی:

- ۱- برای اخذ هر یک از گواهی‌نامه‌های سازمانی نظیر ISO سری ۹۰۰۰، EFQM، ۵S یا شش سیگما که توسط شرکت کارگزاری از شرکت‌های مورد تأیید سازمان، ۵ امتیاز و برای حفظ آن در دوره‌های ارزیابی بعدی، به ازای هر دوره (حداقل یک‌ساله) حفظ و تمدید گواهی‌نامه، ۳ امتیاز به آن اضافه می‌گردد. جمع امتیازات اخذ و حفظ و تمدید گواهی‌نامه‌های سازمانی حداکثر ۱۵ امتیاز خواهد بود. برای دریافت امتیاز حفظ و تمدید گواهی‌نامه سازمانی، ارزیابی مربوطه باید در دوره مورد بررسی، انجام شده و نتایج آن به سازمان ارسال گردد.
- ۲- در صورتی که در گزارش ممیزی دوره‌ای اشکالی مشاهده شده باشد به شرح زیر امتیاز منفی لحاظ می‌گردد:

الف- هراشکال عمده (major): ۲ امتیاز منفی

ب- هراشکال جزئی (minor): ۱ امتیاز منفی

ج- هراشکال پتانسیل خطا یا توصیه (observation): ۰/۵ امتیاز منفی

امتیاز منفی مربوط به هر گواهی‌نامه، از امتیاز اخذ یا حفظ همان گواهی‌نامه کسر می‌شود و در صورتی که امتیازات منفی یک گواهی‌نامه بیشتر از امتیاز اخذ یا حفظ همان گواهی‌نامه شود، امتیاز آن گواهی‌نامه صفر در نظر گرفته می‌شود.

معیار ۱۸: ضبط مکالمات سفارش دهندگان

شرکت‌های کارگزاری که سامانه ضبط مکالمات سفارش دهندگان (call center) مورد تأیید سازمان را خریداری و در شعبات و نمایندگی‌های خود فعال کرده باشند به شرح ذیل امتیاز تعلق می‌گیرد:

۱) حداکثر امتیاز این معیار ۱۰ امتیاز است که به شرح ذیل محاسبه می‌گردد. لازم به ذکر است امکان دریافت سفارش خرید و فروش تلفنی می‌بایست قبلاً طی نامه رسمی به سازمان اعلام گردیده باشد و مشتری تلفنی فعال باشد.

الف) ابتدا امتیاز هر مشتری (C_i) به شرح زیر محاسبه می‌گردد (سقف امتیاز هر مشتری یک است):

$$C_i = \frac{S_i}{D} , \max C_i = 1$$

S_i = تعداد روزهایی که سفارش‌های تلفنی مشتری پذیرفته و اجرا شده در کارگزاری

$D =$ متوسط تعداد روزهای معاملات مشتریان است که از تقسیم جمع تعداد روزهای معاملات کل مشتریان بازار بر تعداد مشتریان فعال در دوره رسیدگی بدست می‌آید.

ب) سپس با توجه به امتیاز هر مشتری، امتیاز پذیرش و اجرای سفارش تلفنی کارگزاری به شرح زیر بدست می‌آید:

$$\text{امتیاز پذیرش و اجرای سفارش تلفنی} = \left[\sum_{i=0}^n C_i * \frac{10}{N * 100} \right] * \lambda$$

$n =$ تعداد مشتریان تلفنی کارگزار مورد بررسی

$N =$ مجموع تعداد مشتریان تلفنی همه کارگزاران در دوره بررسی

$B =$ تعداد کل کارگزاران فعال در دوره بررسی

$\lambda =$ ضریب تعدیل است و به گونه‌ای تعیین می‌شود تا امتیاز مشتریان تلفنی کارگزاری متناسب با امتیاز کل مشتریان فعال کارگزاری بدست آید.

۲) سفارش‌های تلفنی در محاسبه S_i زمانی لحاظ می‌گردد که قبل از ارسال به هسته معاملات و اجرا در سیستم ثبت سفارش کارگزاری، ثبت شده باشند.

مشتری تلفنی فعال، مشتری است که قرارداد رسمی با شرکت کارگزاری داشته و در یک سال اخیر اقدام به خرید یا فروش سهام از طریق سامانه کرده است.

معیار ۱۹: تعداد قراردادهای ابطالی

در صورتی که در هر دوره ۳ ماهه کارگزاری یک قرارداد ابطالی داشته باشد امتیاز منفی تعلق نمی‌گیرد و به ازای هر قرارداد ابطالی مازاد در طی دوره بررسی ۱ امتیاز منفی تا سقف ۵ امتیاز منفی تعلق می‌گیرد.

معیار ۲۰: اظهار نظر مشروط، عدم اظهار نظر یا اظهار نظر مردود حسابرس و بندهای بازرسی قانونی:

امتیاز منفی در خصوص اظهار نظر مشروط، عدم اظهار نظر یا اظهار نظر مردود حسابرس در مورد صورت‌های مالی و همچنین اظهار نظر بازرسی قانونی در خصوص عدم رعایت قوانین و مقررات یا اساسنامه‌ی شرکت کارگزاری، حداکثر ۱۵ امتیاز منفی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

الف) به ازای رد یا عدم اظهارنظر حسابرس در مورد هر یک از صورتهای مالی اساسی سه گانه، ۵ امتیاز منفی در نظر گرفته می‌شود.

ب) بندهای شرط حسابرس یا بندهای بازرسی در خصوص عدم رعایت قوانین و مقررات یا اساسنامه‌ی شرکت کارگزاری توسط کمیته‌ای متشکل از مدیرنظارت بر کارگزاران، رئیس اداره امور کارگزاران و یکی از کارشناسان به انتخاب معاونت نظارت بر نهادهای مالی بررسی شده و با توجه به اهمیت آن برای هر بند حداکثر تا ۵ امتیاز منفی در نظر گرفته می‌شود.

معیار ۲۱: تخلفات:

به ازای هر تخلف شرکت کارگزاری در یک سال اخیر امتیازات منفی به شرح زیر در نظر گرفته می‌شود:

- ۱) برای تخلفی که منجر به تذکر کتبی بدون درج در پرونده باشد، ۱ امتیاز منفی،
- ۲) برای تخلفی که منجر به اخطار کتبی با درج در پرونده شده باشد، ۲ امتیاز منفی،
- ۳) برای تخلفی که منجر به محرومیت از انجام معامله شده باشد، به ازای هر روز محرومیت ۲ امتیاز منفی تا سقف ۱۰ امتیاز منفی.
- ۴) برای تخلفی که منجر به تعلیق مجوز کارگزاری شده باشد، ۱۵ امتیاز منفی.